

TE-palvelut
tjänster | services

Työntekijän oleskelulupa

Merja Niemelä, Pirkanmaan TE-toimisto

Meriteollisuuden infotori ja yhteistyöfoorumi 21.9.2017, Turku

Ulkomaalaisen työnteko-oikeuden perusteet

- Ulkomaisella työntekijällä pitää olla työnteko-oikeus Suomessa
- Työntekijän työnteko-oikeus Suomessa voi perustua seuraaviin asioihin:
 - EU- tai ETA-maan kansalaisuus
 - työntekijän voimassaoleva oleskelulupa
 - muu ansiotyöhön oikeuttava oleskelulupa, esimerkiksi
 - ❖ Erityisasiantuntija, tutkija
 - ❖ Työharjoittelu tai yrityksen sisäinen siirto korkeintaan vuodeksi
 - ❖ Vieraileva opettaja, luennoitsija, kouluttaja, konsultti tai tutkija ja työ kestää enintään yhden vuoden
 - ❖ Henkilö on suorittanut Suomessa tutkinnon
 - ❖ Pysyvä oleskelulupa, oleskelulupa perhesiteen perusteella
 - Viisumi / viisumivapaan maan kansalainen (rajoitetut työtehtävät)

Työntekijän oleskelulupahakemuksen käsittely

- Työntekijä vireyttää hakemuksen Suomen edustustossa, Maahanmuuttovirastossa tai sähköisesti
- Työ- ja elinkeinotoimiston osapäätös
- Maahanmuuttoviraston päätös
- Päätöksen tiedoksianto sekä työntekijälle että työnantajalle
- Valitusoikeus hallinto-oikeuteen

Oleskelulupahakemuksen jättäminen

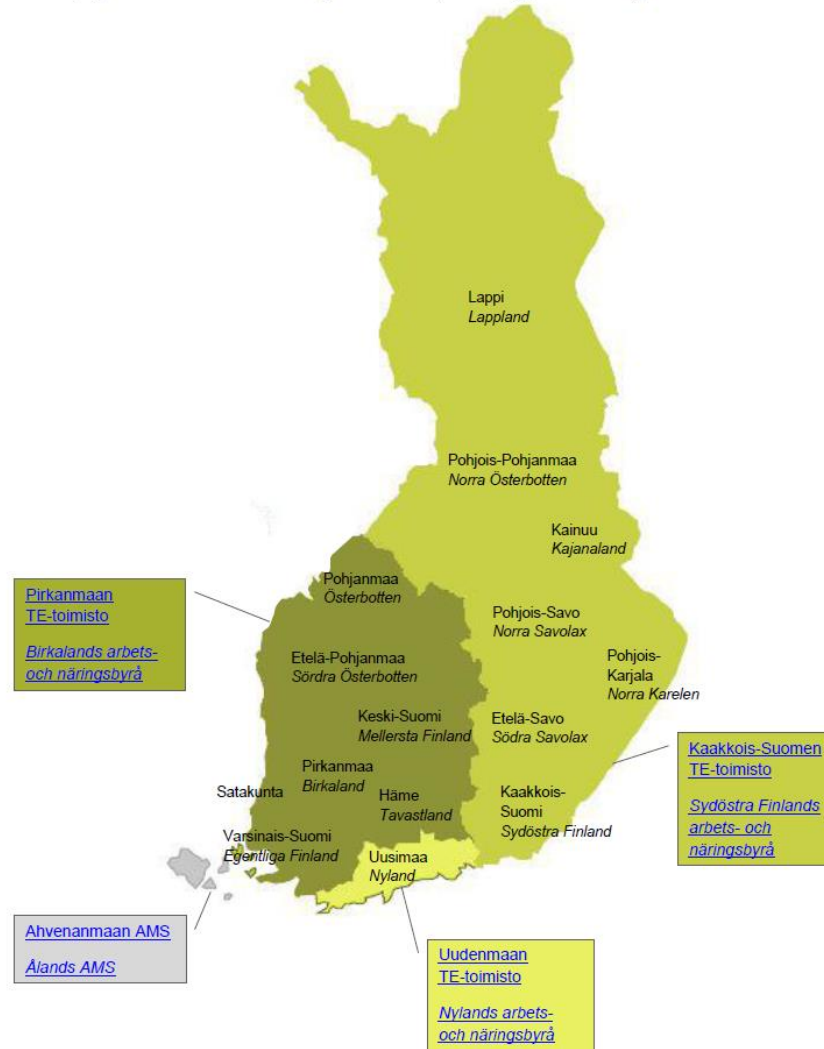
- Työntekijä hakee henkilökohtaisesti oleskelulupaa sähköisesti EnterFinland.fi –palvelun kautta tai jättää paperisen hakemuksen edustustoon ulkomailla tai Maahanmuuttoviraston palvelupisteeseen Suomessa.
- Jos työntekijä on jättänyt hakemuksensa sähköisessä asiointipalvelussa, tulee hänen käydä edustustossa tai Maahanmuuttoviraston palvelupisteessä Suomessa todistamassa henkilöllisyytensä ja esittämässä hakemukseen tarvittavien liitteiden alkuperäiset kappaleet.
- HUOM! Työnantaja ei voi vireyttää hakemusta työntekijän puolesta
- **Työntekijän oleskelulupahakemukseen on liitettävä TEM 0.54 -liitelomake, jonka työnantaja täyttää.** Työnantaja allekirjoittaa lomakkeen ja vakuuttaa siinä olevat työsuhteen keskeiset ehdot oikeiksi.
- Oleskelulupalomakkeet
http://www.migri.fi/nain_palvelemme/lomakkeet/oleskelulupalomakkeet

Työntekijän oleskelulupa-asioita käsittelevät TE-toimistot

Lupa-asioita käsittelevät työ- ja elinkeinotoimistot

Byråer som handlägger tillstånds- och registreringsärenden

Employment and Economic Development Offices processing permit and registration matters

TE-toimiston osapäättös

- TE-toimiston osapäättös perustuu kokonaisharkintaan, jossa tulee ottaa huomioon
 - ❖ Työvoiman saatavuus,
 - ❖ Työsuhteen ehdot,
 - ❖ Työnantajan kyky suoriutua työnantajavelvoitteistaan,
 - ❖ Työntekijän erityisen pätevyyden ja hyväksytyt terveydentilan varmistaminen,
 - ❖ Työntekijän toimeentulon riittävyden varmistaminen

Työvoiman saatavuusharkinta

- TE-toimiston tulee selvittää tarkoitettuun työhön sopivan, työmarkkinoilla (EU/ETA-alueella) käytettävissä olevan työvoiman saatavuus kohtuullisessa ajassa. Käytännössä työvoiman saatavuuden selvittämiseksi edellytetään, että työpaikan on oltava avoinna TE-palveluiden sivuilla vähintään kaksi viikkoa.
- Mikäli sopivaa työvoimaa on kohtuullisessa ajassa saatavissa työmarkkina-alueelta, työntekijän oleskeluluvan myöntämiseen ei ole perusteita
- Jos työnantaja asettaa ulkomailta haettavalle työntekijälle olennaisesti erilaiset osaamis- ja ammattitaitovaatimukset kuin mitä työnantaja soveltaa tehtävään saatavilla olevan työvoiman sopivuuden arviointiin, TE-toimiston osapäätös on lähtökohtaisesti kielteinen.
- Ammatti- ja toimialakohtainen arvio työvoiman saatavuudesta alueen työmarkkinoilla sisältyy ELY-keskuksen linjauksiin, joita päivitetään säännöllisesti

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen työlupalinjaus 19.12.2016

- Työvoiman saatavuutta ei tarvitse lähtökohtaisesti selvittää avoimella työpaikkailmoituksessa TE-palveluiden sivuilla esimerkiksi
 - Metalliteollisuuden tuotannon ammattilaisten osalta. Ammattipätevistä tekijöistä on pulaa erityisesti hitsauksen ja levytyön, eristäjien ja särmääjien tehtäviin
 - Meriteollisuuden suunnittelutehtävien osalta (erityisasiantuntijat ja asiantuntijat) silloin kun tehtäviin kouluttaminen ei onnistu lyhyellä muuntokoulutuksella.
- Linjaus löytyy: Varsinais-Suomen ELY-keskus > Työ > Maahanmuutto > Työvoiman maahanmuutto > Työlupalinjaus 19.12.2016
- Lisäksi kaksi kertaa vuodessa laadittavasta Ammattibarometrista käy ilmi työhallinnon näkemys ammattialoista, joihin liittyy työvoiman saatavuusongelmia <http://ammattibarometri.alh.fi/>

Työehtojen asianmukaisuuden varmistaminen ja työnantajan kyky huolehtia työnantajavelvoitteistaan

- TE-toimiston tulee varmistaa, että työsuhteen ehdot ovat voimassa olevien säännösten ja asianomaiset työehtosopimuksen mukaiset tai, jos työehtosopimusta ei ole sovellettava, että ne vastaavat työmarkkinoilla vastaavissa tehtävissä toimiviin työntekijöihin noudatettavaa käytäntöä.
- Työnantajan on liitettävä työntekijän oleskelulupahakemukseen työsopimuslain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettu selvitys työnteen keskeisistä ehdoista (TEM 0.54-liitelomake)
- TE-toimiston tulee vaatia selvitys siitä, että työnantaja on huolehtinut ja vastaisuudessa kykenee huolehtimaan velvoitteistaan työnantajana

Toimeentuloedellytys työntekijän oleskeluluvassa

- Ulkomaalaisen toimeentulon on oltava turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan
- Kokoaikaisessa työssä työntekijän palkan on oltava vähintään työhön sovellettavan työehtosopimuksen mukainen
- Jos alalla ei ole työehtosopimusta, palkan on oltava vähintään työttömyysturvalain työssäoloehdon mukainen. Tällöin kokoaikaisen työn bruttopalkan on oltava vuonna 2017 vähintään 1187 €/kk.
- Jatkolupaa haettaessa TE-toimisto varmistaa toimeentuloedellytyksen edellisen luvan voimassaoloaikana ja arvioi haettavan jatkoluvan voimassaolon ajalta

Työntekijän oleskeluluvan ammattiala- ja työnantajakohtaisuus

- Työntekijän oleskelulupa oikeuttaa pääsääntöisesti työskentelemään yhdellä tai useammalla ammattialalla.
- Ammattialakohtaisuuden perusteet ovat työvoima- ja työsuojelupoliittisia.
- Erityisestä syystä työntekijän oleskelulupa voidaan rajata koskemaan työtä yhdellä tai useammalla ammattialalla tietyn työnantajan palveluksessa. Esimerkiksi jos työntekijä on
 - tilapäiseen työhön lähetetty työntekijä (työn liittyminen toimitussopimukseen tai lyhytkestoiseen urakkasopimukseen)
 - jos työntekijä ei asu Suomessa

Jatkolupahakemus

- Työntekijä hakee jatkolupaa Suomessa Maahanmuuttoviraston toimipisteessä
- Hakemus on jätettävä ennen edellisen luvan voimassaolon päättymistä.
- Jos samaa työnantajaa tai ammattialaa koskeva työntekijän jatko-oleskelulupahakemus on tehty aikaisemman oleskeluluvan voimassa ollessa, ulkomaalainen saa jatkaa aiemman luvan mukaista työntekoa, kunnes uuden hakemuksen johdosta on myönnetty oleskelulupa tai kielteinen päätös on tullut lainvoimaiseksi.
- Muussa tapauksessa aikaisemman luvan mukainen työnteko-oikeus päättyy luvan voimassaolon päättyessä. Uuden oleskeluluvan mukainen työnteko-oikeus alkaa, kun lupa on myönnetty.
- Jos lupaa haetaan edellisen luvan voimassaolon päättymisen jälkeen, on työnteko luvatonta.

Oikeus työntekoon ilman oleskelulupaa

- Joissakin tapauksissa riittää, että ulkomaalaisella on jonkun toisen Schengen-maan myöntämä oleskelulupa tai viisumi tai ulkomaalainen oleskelee Suomessa viisumivapaasti.
- Tällöin työnteko-oikeus koskee rajattuja töitä ja enintään 90 päivän aikaa tai viisumin voimassaoloaikaa.
- Esimerkiksi, jos henkilö on toisessa EU/ETA -valtiossa toimivan yrityksen vakituinen työntekijä ja tulee Suomeen suorittamaan palvelujen tarjoamisvapauden piiriin kuuluvaa tilapäistä hankinta- tai alihankintatyötä. Edellytyksenä on lisäksi, että henkilöllä on mainitussa valtiossa oleskeluun ja työntekoon oikeuttavat luvat, jotka ovat voimassa työn päätyttyä Suomessa (UuKL 79 § 1 mom 5 kohta)
- **HUOM! Näitä töitä voi tehdä ilman oleskelulupaa vain viisumin tai viisumivapauden voimassaolon ajan.** Jos ulkomaalainen haluaa jatkaa työskentelyä tämän jälkeen, oleskelulupaa tulee hakea ajoissa jotta ulkomaalaisen työnteko-oikeus ei katkea

Työnantajan tulee ilmoittaa TE-toimistoon EU:n ulkopuolisista työntekijöistä

- Työnantajan, joka ottaa palvelukseensa muun kuin unionin kansalaisen, tähän rinnastettavan tai tämän perheenjäsenen, tulee viivytyksettä **toimittaa työ- ja elinkeinotoimistolle selvitys ulkomaalaisen työnteon keskeisistä ehdoista** (UlkL 86 a § 2 mom)
 - Selvitys TE-toimistolle on tehtävä viivytyksettä ja sen tulee sisältää työnteon keskeiset ehdot (mm. pääasialliset työtehtävät, työn kesto ja luonne, palkka, sovellettava työehtosopimus ja irtisanomisaika)
 - Tiedot voi antaa vapaamuotoisesti tai kopiolla työsopimuksesta tai TEM 0.54-liitelomakkeella
 - Toimita TE-toimistoon myös kopio henkilön passista tai oleskelulupakortista
 - Tietojen toimittamisvelvollisuus on riippumaton oleskeluluvan tyypistä ja **koskee myös viisumilla tai viisumivapaasti työskentelyä**
 - Ulkomaisen työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden työskennellessä urakointi- tai aliurakointityössä tai vuokratyövoimana, työnantajan 72 §:ssä ja 86 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja velvollisuuksia sovelletaan Suomessa toimivaan pääurakoitsijaan tai pääteettäjään (UlkL 86 b §)

Työnantajan muistilista

- **Varmista ulkomaisen työntekijän työnteko-oikeus Suomessa ja säilytä tätä tietoa työpaikalla**
 - pyydä työntekijää esittämään passi tai oleskelulupakortti
 - EU/ETA-kansalainen ei tarvitse maahantulolupaa Suomessa
 - mikäli henkilöllä on työntekijän oleskelulupa **työtä saa tehdä vain oleskelulupakortissa mainitulla ammattialalla tai mainitun työnantajan palveluksessa tietyllä ammattialalla**
- Mikäli palkkaat muun kuin EU/ETA-maan kansalaisen tai tämän perheenjäsenen
 - **Toimita TE-toimistoon kopio henkilön passista tai oleskelulupakortista sekä kopio työsopimuksesta tai TEM 0.54-liitelomakkeesta**

Pirkanmaan TE-toimisto, työlupa-asiat

- tyoluvat.pirkanmaa@te-toimisto.fi
- Puhelinpalvelu 0295 045 502 (ma–pe klo 9–11)
- Pellavatehtaankatu 25, PL 587, 33101 Tampere
- <http://toimistot.te-palvelut.fi/pirkanmaa/tyoluvat>